HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

בשלמא אי איתמר איפכא [א]התקבל לי גיטי ואשתך אמרה הבא לי גיטי והוא אמר הילך כמה שאמרה וא"ר נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב כיון שהגיע גט לידו מגורשת אלמא אדיבורא דידה הוא דקא סמיך [ב]א"נ(א) לידה אדיבורא דידיה קא סמיך אלא הכא משום דעקריה שליח לשליחותיה לגמרי הוא דאמר שליח לקבלה הוינא להולכה לא הוינא א"ר הונא בר חייא תא שמע האומר התקבל גט זה לאשתי או הולך גט זה לאשתי רצה לחזור יחזור טעמא דרצה הא לא רצה הוי גט ואמאי הא בעל לאו בר שוייה שליח לקבלה הוא אלא אמרינן כיון שנתן עיניו לגרשה מימר אמר תיגרש כל היכי דמגרשה הכא נמי כיון שנתן עיניו לגרשה מימר אמר תיגרש כל היכי דמגרשה הכי השתא התם [ג]אדם יודע שאין שליחות לקבלה וגמר ונתן לשם הולכה הכא טעי אמר רבא תא שמע [ד]קטנה שאמרה התקבל לי גיטי אינו גט עד שיגיע גט לידה כי מטי גיטא לידה מיהא מגרשה ואמאי [ג]והא לאו שליח להולכה שוייה אלא אמרינן כיון שנתן עיניו לגרשה מימר אמר תיגרש כל היכי דמגרשה ה"נ כיון שנתן עיניו לגרשה מימר אמר תיגרש כל היכי דמגרשה הכי השתא התם אדם יודע שאין שליחות לקטן וגמר ונתן [ד]לה לשום הולכה דידיה הכא טעי ת"ש [ה]הבא לי גיטי ואשתך אמרה התקבל לי גיטי התקבל לי גיטי ואשתך אמרה הבא לי גיטי והוא אמר הולך ותן לה זכי לה והתקבל לה רצה לחזור יחזור [ו]משהגיע גט לידה מגורשת מאי לאו קבלה אקבלה והולכה אהולכה לא קבלה אהולכה והולכה אקבלה אי קבלה אהולכה מכי מטי גיטא לידיה ליהוי גיטא לאלתר שמעת מינה דאדיבורא דידיה קא סמיך הכי השתא התם קאמר ליה הילך כמה שאמרה הכא [ז]מי קאמר ליה הילך כמה שאמרה ת"ר [ו]התקבל לי גיטי ואשתך אמרה התקבל לי גיטי והוא אומר הולך ותן לה זכי לה והתקבל לה רצה לחזור לא יחזור ר' נתן אומר [ו]הולך ותן לה רצה לחזור יחזור זכי לה והתקבל לה רצה לחזור לא יחזור רבי אומר בכולן אם רצה לחזור לא יחזור אבל אם אמר לו אי איפשי שתקבל לה אלא הולך ותן לה רצה לחזור יחזור רבי היינו ת"ק איבעית אימא אי איפשי אתא לאשמועי' ואיבעית אימא הא קא משמע לן מאן ת"ק רבי איבעיא להו הילך לר' נתן כזכי דמי או לאו כזכי דמי ת"ש האומר התקבל גט זה לאשתי או הולך גט זה לאשתי רצה לחזור יחזור האשה שאמרה התקבל לי גיטי רצה לחזור לא יחזור

מאי

הכי השתא בשלמא אי אתמר איפכא התקבל לי גיטי. אמרה ליה היא והוא אמר לבעל אשתך אמרה הבא לי גיטי ובעל אמר ליה הילך כמה שאמרה איכא למיפשט בעיין מדרב נחמן דאי אמר רב נחמן עלה משיגיע גט לידו מגורשת איכא למיפשט דאדיבורא דידה סמיך ולא הימניה אלא תלה בדעתה ומסריה ניהליה בתורת קבלה: **ואי נמי.** הוה אמר רב נחמן עלה משיגיע גט לידה מגורשת פשטינן מינה דאדיבורא דידיה סמיך והימניה דהכי אמרה ומסריה לידיה בתורת הולכה: **אלא.** השתא דאמר רב נחמן אינה מגורשת ליכא למיפשט דטעמא משום דסמך אדיבוריה דשליח הוא דאי נמי אדיבורא דידה סמיך ושויה שליח להולכה אשמועי' רב נחמן דשליח גופיה לאו בתורת הכי קבליה דלא ניחא ליה בטירחא דהולכה ועקריה לשליחותיה ואמר שליח לקבלה אפשי להיות שליח להולכה אי אפשי להיות הלכך אי נמי אמליך ואמטייה ניהלה לאו גיטא הוא דמעיקרא לא קבל עליו להיות שליח לבעל להוליך: **ת"ש.** תיובתא לרב נחמן: **טעמא דרצה לחזור הא לא רצה.** ואמטייה לידה מגורשת: **אמאי והא בעל לאו בר שויא שליח לקבלה הוא.** ואיהו בתורת קבלה יהביה: **אלא.** על כרחיך משום דאמרי' אע"ג דלא יהביה אלא בתורת קבלה כיון דאמטייה לידה מיגרשה משום דכיון שנתן עיניו לגרשה לכי מתיידע ליה דלא מצי לשוייה שליח לקבלה ניחא ליה דליהוי שליח להולכה: **והכא.** גבי מילתיה דרב נחמן נמי אע"ג דההיא שעתא לא נעשה שליח להולכה מיהו לכי מימליך ואמטייה מינח ניחא ליה לבעל והוי שלוחו להולכה: **וגמר ונתן לשם הולכה.** והתקבל דקאמר ליה התקבל והולך קאמר ולא טעמא כדקאמרת הוא דהיכא דשני ניהוי שליחות: **אבל הכא טעי.** בעל כסבור שהיא עשאתו שליח לקבלה דסמך אדיבוריה ולא יהביה ניהליה אלא לשם קבלה. ולרב אשי נמי דאוקי טעמא דרב נחמן משום דמעיקרא עקריה שליח לשליחותיה שפיר מיתרצא בהכי כדתרצינן דטעמא דמתניתין משום דהתקבל והולך קאמר ומתחילה נעשה שלוחו ולא איצטריכא למינקט הכא טעי אלא אליבא דלישנא קמא דקא סלקא דעתין טעמא דרב משום דאדיבורא דידיה סמיך הוא: **אינו גט עד שיגיע גט לידה.** שאין הקטן עושה שליח הילכך לאו שלוחא דידה הוא אלא שלוחו דידיה הוא: ה"ג **ואמאי הא לאו שליח להולכה שוייה: אדם יודע שאין שליחות לקטן.** ואין זה שליח לקבלה וגמר ונתן לשום הולכה: **ואשתך אמרה** גרסי' בכולהו: **הולך ותן לה זכי לה והתקבל לה.** אחד מכל הלשונות הללו אמר לו: **רצה לחזור יחזור.** מפרשינן לה ואזלינן: **מאי לאו קבלה אקבלה והולכה אהולכה.** זכי והתקבל דקתני קאי אאשתך אמרה התקבל והולך ותן לה דקתני קאי אאשתך אמרה הבא וקתני בתרוייהו משיגיע גט לידה מגורשת ותיובתא דרב נחמן מקבלה אקבלה דקתני הבא לי גיטי ואשתך אמרה התקבל והוא אומר התקבל דבהדיא יהביה ניהליה בתורת קבלה ובעל לאו בר הכי הוא ואיהי נמי לא שויתיה וקתני דהוי מיהא שליח להולכה דכיון שנתן עיניו לגרשה כו' כדלעיל וכ"ש היכא דאמר לו הילך כמה שאמרה דאיכא למימר לאו אדיבוריה סמך אלא בדעתה תלה ושוייה נמי שליח להולכה: **לא קבלה.** דקתני זכי לה והתקבל לה קאי אהולכה אאשתך אמרה הבא לי דאיהי נמי שליח לקבלה שויתיה שהרי אמרה לו התקבל ולקמיה פריך אם רצה לחזור אמאי יחזור: **והולכה.** דקתני הולך ותן לה אאשתך אמרה התקבל: **מכי מטי גט לידיה.** דשליח תיגרש דהא תרווייהו שליח לקבלה שוייה ואמאי אם רצה לחזור יחזור: ה"ג **שמע מינה דאדיבורא דידיה.** דשליח סמיך כלומר תיפשוט מדקתני יחזור דאדיבורא דידיה סמיך ואיהו א"ל אשתך אמרה הבא לי והא הימניה והתקבל דקאמר ליה התקבל והולך קאמר דהכי נמי אוקימנא לעיל דאי אתמר דרב נחמן איפכא התקבל לי גיטי ואשתך אמרה הבא והוא אמר הילך כמה שאמרה ואמר רב נחמן משיגיע גט לידה מגורשת הוה פשטינן מיניה דאדיבורא דשליח סמיך: **הכי השתא התם קאמר ליה הילך כמה שאמרה.** הא דאמרן לעיל דאי אתמר דרב נחמן איפכא כי הא דהכא התקבל לי גיטי ואשתך אמרה הבא לי גיטי והוא אמר הילך כמה שאמרה והוה אמר רב נחמן דכשיגיע גט לידה הוא דהויא מגורשת הוה פשטינן מיניה דאדיבורא דידיה סמיך דהא קאמר ליה הילך כמה שאמרה וכיון דלא מיגרשה בקבלה דהאי איכא למיפשט מינה בעיין דהשוכר(ח) דאיבעיא לן בכי האי גוונא דהאי כמה שאמרה דקאמר ה"ק (ט) לה מהימנת לי דהכי קאמרה ובתורת הולכה יהביה ניהליה: **הכא.** דקאמר ליה זכי והתקבל: **מי קאמר ליה הילך כמה שאמרה.** דתיפשוט בעיין דהשוכר(י) מינה הא דקתני הכא יחזור משום דכיון דאמר ליה שליח להולכה עשאתני אשתך ואיהו א"ל התקבל אדם יודע שאין עושה שליח לקבלה והתקבל והולך קאמר אבל אי אמר לו הילך כמה שאמרה אימא לך דאדיבורא דידה סמיך ולא הימניה ובדעתה תלה ואם רצה לחזור לא יחזור דתרווייהו שליח לקבלה שוינהו: **ת"ר כו' רצה לחזור לא יחזור.** קסבר הולך כזכי דמי: **אמר לו אי אפשי שתקבל.** גלי דעתיה דהולך דקאמר ליה לאו זכי הוא: ה"ג **הילך לרבי נתן כזכי דמי או לא: האשה שאמרה התקבל לי גיטי.** כלומר ואם אמרה לו מתחלה האשה התקבל ונתנו ליה הבעל באחת משתי לשונות הללו רצה לחזור לא יחזור:

מאי

בשלמא אי איתמר איפכא. בלא איפכא הוי מצי למימר בשלמא אי אמר רב נחמן משהגיע גט לידה מגורשת הוה ש"מ דאדיבורא דידה סמיך אלא משום דבאיתמר איפכא איכא תרי גווני נקטיה(יא): **רבי אומר בכולן אם רצה לחזור לא יחזור.** דהולך כזכי ואע"ג דבסוף פ"ק (לעיל דף יד:) סבר ר' יהודה הנשיא דהיינו רבי דהולך לאו כזכי גבי הולך מנה לפלוני שאני הכא כיון שאמר ליה שליח אשתך אמרה קבל לי גיטי סתמא דמילתא דאדעתא דהכי יהיב ליה:

דקדמה

עין משפט נר מצוה

ז א ב מיי' פ"ו מהלכות גירושין הל"ב סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמ סעי' ט וע"ש:

ח ג מיי' שם טוש"ע שם סעי' ו:

ט ד ה מיי' שם הל"א טוש"ע שם סעי' ו:

י ו מיי' שם הל"י טוש"ע שם סעיף ח:

מוסף רש"י

בשלמא אי איתמר איפכא כו' ואמר רב נחמן כו'. כלומר ועלה שמעת לרב נחמן דאמר מגורשת, היה לך ללמוד לפי דבריו שאמר בהגעת הגט לידו או לידה דליהוי גירושין, או אדיבורא דידיה סמיך או אדיבורא דידה סמיך, כיצד, אמר רב נחמן אם משהגיע גט לידו דשליח מגורשת, יש ללמוד דאדיבורא דידה סמיך ולא לו האמין, ונתרצה למסרו לו בתורת שליח לקבלה כדברי האשה, והבעל עצמו גירש, ואי הוה אמר רב נחמן עלה כשיגיע גט לידה מגורשת ולא בקבלת השליח, יש ללמוד דאדיבורא דידיה סמיך ומהימנת לי דהכי אמרה קאמר ליה, ועשאו שליח להולכה, והשליח נתרצה להיעקר מתורת שליחות של אשה לקבלה ונעשה שליח לבעל לגרש, והרי עשה שליחותו והגיע לידה (ב"מ עו:). **אלא הכא.** דשמעת ליה דאמר אינה מגורשת, אין לך ללמוד מדרב נחמן דאדיבורא דידיה סמיך ואין כאן שליחות כדאמרת, דאי נמי אמרינן דאדיבורא דידה סמיך, דאף הבעל עשאו שליח להולכה כדברי האשה, אין כאן שליחות, שהרי השליח לא נתרצה, דהא עקר ליה לשליחותיה לגמרי, דאמר ליה שליח לקבלה איפשי להעשות, שלא אטרח להגיע לידה, אבל שליח להולכה לטרוח ולהגיע לידה אי אפשי להעשות, הלכך אפילו נמלך והגיעו אצלה אין כאן שליח שניתן לגירושין, שכשקבלו לא קבלו על מנת כן. ואי קשיא הא אמרינן גבי איפכא, היכא דהיא אמרה התקבל והוא אמר לבעל אשתך אמרה הבא, והוא אמר הילך כמה שאמרה, דאי הוה אמר עלה משיגיע גט לידו מגורשת, הוה שמעינן דאדיבורא דידה סמיך ומסרו לו על מנת קבלה, ולא קשיא לן הא שליח עקר לשליחותיה ולא נתרצה הוא בשליחות קבלה, איכא למימר דאי הוה אמר רב נחמן הכי הוה קמ"ל דהאי לאו עקירה הוא דהא מתרצה להיות שליח להולכה, כל שכן דמתרצה בשליחות קבלה שהקבלה בכלל הולכה לענין הטורח (שם). **קטנה שאמרה התקבל לי גיטי אינו גט עד שיגיע גט לידה.** דאין שליחות לקטן הלכך המביאו לה יהא שלוחו של בעל להולכה ויתנהו לה (קדושין מד:).

מסורת הש"ס

א) בב"מ הגירסא: א"נ משיגיע גט לידה מגורשת אלמא דאדיבורא וכו', **ב)** לקמן סה., **ג)** נ"א הא אין קטן עושה שליח ורש"י ל"ג ליה, **ד)** [בכת"י ליתא תיבת לה ותיבת דידיה.], **ה)** [תוספתא פ"ד ע"ש], **ו)** [שם ע"ש], **ז)** [בכת"י נוסף: רבי], **ח)** [ב"מ עו.], **ט)** [נראה שצ"ל ליה], **י)** [שם], **יא)** [עי' משנה למלך בפ"ו מה' גירושין הי"א],

פסקי רי"ד

אבל אם אמרה לו התקבל לי גיטי והוא אמר לבעל אשתך אמרה לי הבא לי גיטי והוא אומר לו(א) הולך כמו שאמרת והגיע גט לידה מגורשת: ת"ר התקבל לי גיטי ואמר השליח לבעל אשתך אמרה התקבל לי גיטי והוא אומר לו הולך ותן לה או זכה לה והתקבל לה אם רצה להחזיר לא יחזיר ר' נתן אומר הולך ותן לה אם רצה להחזיר יחזיר זכה לה והתקבל לה אם רצה להחזיר לא יחזיר רבי אומר בכולן אם רצה להחזיר לא יחזיר. אבל אם אמר לו אי אפשי שתקבל לה אלא הולך ותן לה אם רצה להחזיר יחזיר רבי היינו ת"ק איבעית אימא אי אפשי אתא לאשמעי' ואיבעית תימא הא קמ"ל מאן ת"ק רבי איבעיא להו לר' נתן הילך כזכי דמי אי לא כזכי דמי ופשטינן דהילך כזכי דמי.

א) נ"ל הילך כמו שאמרה.